

REPERE METODOLOGICE DE RECONFIGURARE A ÎNVĂȚĂRII

Ghid metodologic la *Aria curriculară Educație socioumanistă*

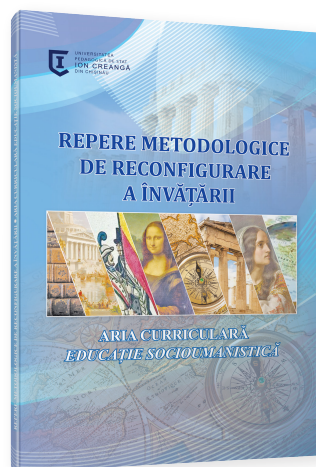
Ghidul metodologic *Reper metodologice de reconfigurare a învățării. Aria curriculară Educație socioumanistă* (coord. Franțuzan L., autori: Bulduma V, Răileanu A.), realizat în cadrul proiectului *Reconfigurarea procesului de învățare din învățământul general în contextul provocărilor societale* oferă un șir de răspunsuri argumentate la întrebări ce vizează procesul de învățare și reprezintă un demers de descriere a unor probleme ce schițează o anumită direcție de reconfigurare a procesului de învățare, pornind de la unele abordări teoretice în direcția praxiologică de realizare a învățării în școala contemporană.

Lucrarea orientează spre utilizarea unor strategii și tehnici de învățare care promovează un dialog deschis și incitant, scoate în evidență provocările învățării în școala contemporană prin abordarea unor conținuturi integrate.

Lucrarea orientează spre utilizarea unor strategii și tehnici de învățare care promovează un dialog deschis și incitant, scoate în evidență provocările învățării în școala contemporană prin abordarea unor conținuturi integrate. Esențele învățării sunt prezentate logic, și clar în trei capitole, prin strategii, modele și tehnici de învățare eficiente specifice ariei curriculare *Educație socioumanistă*. După cum menționează autorii în Introducere, în lucrare au fost concepute reperele metodologice de reconfigurare a învățării la aria curriculară Educație socioumanistă, aceasta fiind destinată cadrelor didactice, formatorilor și cercetătorilor în domeniu, pentru a susține și a promova un proces de învățare modern.

Capitolul *Învățarea în actualitate, aria curriculară Educație socioumanistă* prezintă specificul învățării în cadrul ariei curriculare Educație socioumanistă, prin promovarea gândirii critice în învățare, abordarea integrată a învățării. Sintezelor teoretice prezentate succint și logic în acest capitol argumentează demersul teoretic prin problematicile abordate.

Capitolul *Construcția dinamică a învățării: Demersuri moderne de învățare* propune spre examinare învățarea în bază de proiect, tipurile de proiecte implementate în cadrul ariei curriculare Educației socioumanistă. Strategiile didactice propuse vor contribui la formarea și dezvoltarea competențelor cheie la elevi, necesare în prezent și pe viitor, atât în dezvoltarea profesională, cât și în viață. Metoda proiectelor, poate fi concepută și realizată la toate treptele și disciplinele de învățământ. Este importantă delimitarea clară între tipul de proiect și gradul de integrare a conținuturilor. În contextul învățării integrate este propusă spre examinare situația

de învățare integrată, care fiind implementată în cadrul lecțiilor oferă elevilor posibilitatea de a-și extinde domeniul de cunoaștere, a face legături cu competențele dobândite în cadrul altor discipline.

Autorii prezintă abordările teoretice, reperele de proiectare precum și un șir de exemple practice ale situației de învățare integrată. Argumentările și exemplificările date sunt convingătoare și coerente problematicii abordate în acest capitol.

Valorificări experimentale ale învățării oferă resursele experimentale, sintezele însoțite de constatări și sugestii pertinente pentru activitatea de învățare. Recomandările metodologice sunt asociate firesc necesităților de schimbare, cu efecte de abordare modernă, funcțională. Constatările și recomandările metodologice propuse de autori, vor contribui la determinarea reflecțiilor pedagogice asupra practicii educaționale actuale și vor conduce la inovarea actului de învățare realizat în cadrul ariei curriculare *Educație socioumanistă*.

Fiecare paragraf se finalizează cu rubrica *Fișa de reflecție*, care enumeră un set de întrebări la care cadrele didactice din cadrul ariei curriculare Educație socioumanistă trebuie să mediteze. Relevante sunt exemplele practice formulate pentru utilizatorii ghidului metodologic. În consens cu noile orientări în educație precum și multitudinea de aspecte ce sunt identificate ca relevante și pertinente prin argumentele aduse, autorii caută să ofere cât mai exact răspunsuri la întrebarea cum poate fi reconfigurată învățarea azi ca să corespundă zilei de mâine în spațiul științei învățării. Totodată ghidul metodologic vine să ajute la proiectarea și valorificarea conținuturilor complexe și contextelor integrate pentru a dezvolta la elevi strategii eficiente de învățare.

Lilia POGOLȘA,
doctor habilitat, conferențiar universitar

MODELE DE RECONFIGURARE A PROCESULUI DE ÎNVĂȚARE

Ghid metodologic la *Aria curriculară Arte*

Actualitatea ghidului *Modele de reconfigurare a procesului de învățare* (autori: Marina MORARI, Zinaida URȘU) este dată de premise teoretice și practice semnificative, precum reconfigurarea procesului de învățare la disciplinele ariei curriculare Arte. Caracterul teoretico-metodologic al ghidului este argumentat de o structurare a conținuturilor în două părți: prima este dedicată dezvoltărilor teoretice, cu deschideri spre abordări practice, iar a doua – reunește aspecte specifice legate de praxiologia învățării la disciplinele ariei curriculare Arte.

Cuprinsul concretizează logica unei noi paradigme de reconfigurare a procesului de învățare și a strategiilor conexe, reunind: cuvântul înainte, introducerea, două părți cu a câte 4 capitole, concluzii și anexe.

Partea I, *Reconfigurarea procesului de învățare a artelor prin interdisciplinaritate*, este alcătuită din 4 capitole în care sunt detaliate și particularizate concepte și abordări specifice disciplinelor ariei curriculare Arte. Perspectivile de integrare și interdisciplinaritate sunt cercetate în temeiul unei vaste liste bibliografice și documentări relevante. Pentru a atribui mai multă semnificație conceptului de „învățare” în raport cu provocările societății, autorii analizează condițiile învățării interne și externe, determină dimensiunile de conștientizare a materiei învățate, specifică corespondența dintre tipurile de cunoștințe și tipologia unităților de conținut în procesul de învățare, promovează o abordare de pionerat – educație extraestetică prin arte, care poate asigura formarea de competențe-cheie. Totodată, orientarea valorică a elevilor în procesul de învățare se facilitează prin conștientizarea experienței artistice. Influența puternică a muzicii și artelor plastice asupra vieții este văzută holistic. Autorii identifică natura comună a artelor; funcțiile integratoare ale muzicii și artelor plastice în procesul de învățare și avansează conceptul de „participare totală a individului în comunicarea cu arta”, având în vedere implicarea tuturor sferelor personalității în actul artistic: emoțională, comportamentală, senzitivă, cognitivă și valorică. Adevărate repere pentru integrarea curriculară verticală sunt funcțiile integratoare ale artelor în procesul de învățare, care necesită o dezvoltare și mai departe:

- Funcția integratoare în participarea totală a individului;
- Funcția integratoare prin cunoașterea artistică;
- Funcția integratoare prin inserție socială cu păstrarea individualității;

- Funcția integratoare a experiențelor reflexive anterioare;
- Funcția integratoare prin dimensiunea spirituală a învățării;
- Funcția integratoare prin abordarea diferențiată a învățării.

În ghid este dezvăluit traseul de la predarea/învățarea disciplinară spre o învățare prin proiect STEAM: trăsăturile

specifice învățării STEAM, factorii care influențează învățarea STEAM, precum și experiențele *Institutului de Arte și Educație STEAM* din Westminster (Marea Britanie).

În Partea a II-a, *Aplicații practice de reconfigurare a învățării la disciplinele ariei curriculare arte*, sunt dezvoltate modele de învățare interdisciplinară, pornind de la sistemul de activități muzical-didactice, caracterul integrator al competențelor specifice, integrarea activităților muzical-didactice la lecție și învățare prin proiecte și până la modele de proiecte STEAM, sugestii pentru cadrele didactice care doresc să se implice cu succes în procesul de planificare și implementare a învățării prin educație STEAM.

Numeroase figuri, scheme certifică modelizarea învățării integrate, particularizează rolul artelor în procesul învățării prin educație STEAM.

Autorii dezvoltă aspecte foarte sensibile și actuale din practica educației prin arte, precum: valorile artelor ca mijloc de învățare la lecțiile STEAM, nivelurile de integrare a activităților muzical-didactice în procesul de învățare construirea conexiunilor dintre științe și arte prin intermediul inteligenței spirituale, nivelurile de integrare a activităților muzical-didactice în procesul de învățare.

De asemenea, au inventariat, structurat, elaborat și examinat valori teoretice fundamentale privind procesul de învățare, învățarea integrată, învățarea prin proiecte STEAM oferind un spectru larg de sugestii, modele, viziuni utile și originale asupra reconfigurațiilor învățării la disciplinele ariei curriculare Arte. Anexele includ proiecte didactice axate pe învățare interdisciplinară, cu deschideri spre integrare prin lecții STEAM.

Nina PETROVSCHI,
doctor habilitat, conferențiar universitar

PROCESUL DE EVALUARE A COMPETENȚELOR ELEVILOR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL NONFORMAL/EXTRAȘCOLAR (*DOMENIUL ARTE*)

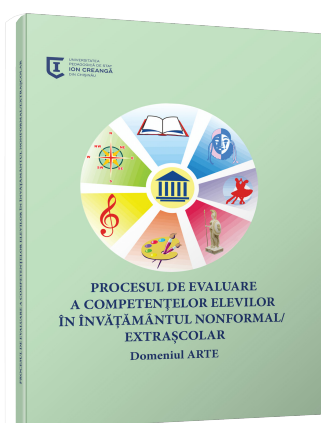
Monografie colectivă

Monografia colectivă *Procesul de evaluare a competențelor elevilor în învățământul nonformal/extrașcolar (domeniul Arte)* (autori Vasile Andrieș, Marina Cosumov, Gheorghe Nicolaescu) a fost elaborată în cadrul Proiectului 20.80009.0807.23: *Cadrul conceptual, metodologic și managerial al educației nonformale în Republica Moldova* în parteneriat cu Universitatea de Stat din Moldova (coord. de proiect dr. hab., prof. univ. Vladimir Guțu).

Ea vizează elucidarea și descrierea elementelor componente ale evaluării criteriale în bază de descriptori în cadrul educației artistice/prin arte din învățământul extrașcolar, implementată parțial în învățământul general, care face parte din încercările de a diminua efectele negative ale evaluării. Cu atât mai mult, evaluarea criterială bazată pe descriptori se prezintă ca un imperativ al educației nonformale/extrașcolare, unde elevii vin pentru a primi satisfacție și a se detașa de la situațiile anxioase și stresante din învățământul formal.

Autorii și-au pus drept scop elaborarea unor repere metodologice privind evaluarea criterială prin descriptori a rezultatelor elevilor (domeniul Arte), obținute în cadrul învățământului extrașcolar, avându-se în vedere caracteristicile fundamentale ale acestei dimensiuni ale educației printre care:

- forma de organizare a educației extrașcolare: instituții de educație extrașcolară și tipul acestor instituții, centre de educație extrașcolară, cercuri, cluburi pe interese etc.;
- finalitățile educației extrașcolare realizate în aceste structuri: profesionalizarea timpurie, formarea vocațională, orientarea spre o profesie, satisfacția intereselor proprii etc.;
- sistemul de competențe pe profiluri, discipline și tipuri de activități concrete ale acestui domeniu.

Lucrarea reprezintă, în primul rând, o expunere teoretică însoțită de complexe abordări practice asupra componentei „evaluare” ce vine cu intenția de a introduce cercetătorii, specialiștii domeniului în delimitarea cadrului metodologic, dar și în explicarea și înțelegerea caracteristicilor proprii ale evaluării

criteriale prin descriptori în condițiile învățământului artistic extrașcolar.

Aplicarea *Metodologiei de evaluare criterială prin descriptori* se prezintă ca un imperativ actual al procesului educațional extrașcolar, unde predomină factorul implicării active a elevului în procesul didactic, satisfacția de la realizarea anumitor activități, succesul obținut etc. Mai mult decât atât, conform rezultatelor chestionarelor, elevii vin în educația extrașcolară pentru a primi satisfacție și a se detașa de la situațiile anxioase și stresante din învățământul formal.

Atât elevii, cât și profesorii și-au demonstrat interesul și predispunerea către implementarea metodologiei de evaluare criterială prin descriptori, acestea fiind reflectate în chestionarele aplicate, dar și în cadrul Mesei rotunde „Evaluarea în sistemul de educație și învățământ extrașcolar din Republica Moldova: actualități, provocări, perspective” din 12 octombrie 2022.

Vasile ANDRIEȘ

doctor, cercetător științific,